

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd — RP 127/2022 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd och till lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd och till lagar som har samband med den (RP 127/2022 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 29/2022 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att den slopade sänkningen av utkomststödet och eventuella ändringsbehov när det gäller grunderna för sänkningen granskas som ett led i totalreformen av den sociala tryggheten.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utkomststöd (1412/1997) 1 § 3 mom., 5 a, 5 b och 14 f—14 h § samt 24 § 3 mom.,

sådana de lyder, 1 § 3 mom. i lag 191/2001, 5 a § i lagarna 815/2015, 1107/2016 och 1108/2016, 5 b och 14 f samt 24 § 3 mom. i lag 815/2015, 14 g § i lagarna 815/2015 och 563/2019 samt 14 h § i lag 934/2019,

ändras 4 och 5 §, rubriken för 2 kap., 6, 7, 7a—7c, 8, 10 och 10 a §, 11 § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 3 mom., 13, 14, 14 a, 14 c—14 e, 15, 17, 18 a, 18 b, 18 f, 20 och 23 §, 24 § 1 och 2 mom. samt 27 §,

av dem 4 § sådan den lyder i lagarna 815/2015 och 1107/2016, 5 § sådan den lyder i lag 1716/2009, 6 och 7 § sådana de lyder i lag 1218/2005, 7 a, 7 b, 14 a, 14 c, 20 och 23 § samt 24 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 815/2015, 7 c sådan den lyder i lagarna 1218/2005, 64/2006 och

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

815/2015, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1294/2002, 1390/2010, 291/2012, 939/2012, 1004/2012, 1373/2014 och 815/2015, 10 a § sådan den lyder i lagarna 1294/2002 och 939/2012, 11 § 2 mom. 5 och 6 punkten samt 18 a och 18 f § sådana de lyder i lag 1107/2016 och 11 § 3 mom. sådant det lyder i lag 940/2014, 13 § sådan den lyder i lag 923/2000, 14 och 14 d § sådana de lyder i lagarna 815/2015 och 1107/2016, 14 e § sådan den lyder i lag 299/2016, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 49/2005 och 1218/2005, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 815/2015 samt 18 b § sådan den lyder i lag 934/2019, samt

fogas till 16 § nya 3 och 4 mom., till lagen en ny kapitelrubrik före 18 a § samt till lagen nya 18 g, 18h och 27 a—27 f § som följer:

4 §

Verkställighet

Den allmänna ledningen, styrningen och utvecklingen av utkomststödsverksamheten hör till social- och hälsovårdsministeriets uppgifter.

Verkställigheten av utkomststödsverksamheten fördelas mellan välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten så, att Folkpensionsanstalten ansvarar för verkställigheten av grundläggande utkomststöd enligt 7 § och välfärdsområdet ansvarar för verkställigheten av kompletterande utkomststöd enligt 7 c § och förebyggande utkomststöd enligt 8 §. Vad som i denna lag förskrivs om välfärdsområden tillämpas på Helsingfors stad till den del staden ordnar social- och hälsovård i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

Denna lag innehåller bestämmelser om de bestämmelser i socialvårdslagstiftningen som Folkpensionsanstalten tillämpar när den sköter uppgifter enligt denna lag.

5 §

Den riksomfattande delegationen för utkomststödsärenden

Vid social- och hälsovårdsministeriet finns en delegation för utkomststödsärenden som utses av statsrådet med uppgift att följa tillämpningspraxis och samarbetet mellan myndigheterna i utkomststödsärenden samt att lägga fram förslag i frågor som gäller utkomststödet. Till delegationen hör företrädare för socialvården i social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena. Bestämmelser om delegationens uppgifter och närmare sammansättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

2 kap.

Fastställande av utkomststöd och utkomststöds struktur

6 §

Fastställande av utkomststöd

Utkomststöd beviljas för sådana nödvändiga utgifter som fastställs enligt denna lag, som en person eller familj inte kan täcka med sina disponibla inkomster och tillgångar. Utkomststöds belopp är skillnaden mellan de utgifter och de disponibla inkomster och tillgångar som fastställs enligt denna lag. Inkomsterna och tillgångarna beaktas först när det grundläggande utkomststödet enligt 2 mom. beviljas. Bestämmelser om beräkningen av skillnaden mellan inkomster och tillgångar finns i 13 §.

Då utkomststöd beviljas beaktas utgifter som täcks med en grunddel och övriga grundutgifter till behövligt belopp (*grundläggande utkomststöd*) samt utgifter till följd av särskilda behov eller förhållanden till behövligt belopp (*kompletterande utkomststöd*).

Utgifter beaktas inte som berättigande till utkomststöd till den del de ersätts eller motsvarande förmån erhålls på någon annan grund.

7 §

Grundläggande utkomststöd

Till de utgifter som beaktas då grundläggande utkomststöd beviljas och som täcks med en grunddel (*grunddel*) hör utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, användning av telefon och datakommunikation och hobby- och rekreationsverksamhet samt andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle.

Utöver de utgifter som täcks med grunddelen beaktas som *övriga grundutgifter* till behövligt belopp andra utgifter för boende, hälso- och sjukvård och andra utgifter enligt 7 a och 7 b § än de som ingår i grunddelen.

7 a §

Boendeutgifter

Som övriga grundutgifter beaktas till behövligt belopp följande boendeutgifter:

- 1) boendeutgifter som avses i 9 § i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014),
- 2) nödvändiga underhållsutgifter för andra ägarbostäder än ägarbostäder i bolagsform,
- 3) uppvärmningskostnader,
- 4) utgifter för användning av hushålls elektricitet,
- 5) hemförsäkringspremier,
- 6) separat betalda vattenavgifter,
- 7) nödvändiga utgifter som hänför sig till inflyttning i en bostad.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

Om boendeutgifterna för den som ansöker om utkomststöd överskrider ett belopp som kan anses behövt i fråga om de utgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten, ska sökanden anvisas att skaffa en förmånligare bostad. Dessutom ska sökanden anvisas att ta kontakt med kommunen för att reda ut bostadsfrågan. Sökanden ska för att skaffa sig en förmånligare bostad ges en tillräcklig tidsfrist som beaktar hans eller hennes faktiska behov. Folkpensionsanstalten ska under denna tid beakta stödmottagarens boendeutgifter till deras fulla belopp. Detta moment gäller inte en sådan sökande av utkomststöd som redan tidigare i fråga om samma bostadsbehov har fått en anvisning och en tidsfrist för skaffande av en förmånligare bostad.

Om sökanden inte har någon reell möjlighet att på sin bostadsort skaffa en bostad som avses i 2 mom., kan boendeutgifterna beaktas till sitt fulla belopp även efter den utsatta tidsfristen.

7 b §

Hälso- och sjukvårdsutgifter och övriga utgifter

Som övriga grundutgifter beaktas till behövt belopp andra hälso- och sjukvårdsutgifter än de som ingår i grunddelen.

Som övriga grundutgifter beaktas dessutom till behövt belopp

1) utgifter för småbarnspedagogik samt utgifter för morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever,

2) utgifter för att träffa barnet i de situationer som avses i 7, 7 a och 9 c § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983), till den del barnet träffar en förälder som inte bor i samma hushåll och utgifterna grundar sig på ett avtal som har bekräftats av välfärdsområdet eller på ett domstolsbeslut,

3) utgifter för anskaffning av en identitetshandling, uppehållshandling och resehandling.

7 c §

Kompletterande utkomststöd

Då kompletterande utkomststöd beviljas beaktas till behövt belopp utgifter som på grund av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden ansetts behövt för tryggnad av försörjningen eller främjande av förmågan att klara sig på egen hand.

Som en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden kan anses långvarigt utkomststöd, en långvarig eller svår sjukdom, särskilda behov i anslutning till barns hobbyverksamhet och andra med dessa jämförbara förhållanden eller behov.

8 §

Förebyggande utkomststöd

Förebyggande utkomststöd kan beviljas för uppnående av de mål som nämns i 1 § 2 mom. för åtgärder som vidtas för att aktivera stödtagaren, trygga dennes boende, lindra svårigheter till följd av överskuldssättning eller en plötsligt försämrade ekonomisk ställning samt för andra syften som främjar stödtagarens förmåga att klara sig på egen hand.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

Välfärdsområdet beslutar om grunderna för beviljande av stödet. Av särskilda skäl kan stöd beviljas med avvikelse från vad som föreskrivs i 6 § om fastställande av stödet, i 13 § om tiden för vilken stöd fastställs och beräkningen samt i 14 § om ansökan om stöd.

10 §

Sänkt grunddel

Grunddelens belopp kan sänkas med högst 20 procent för en person vars behov av utkomststöd föranleds av att

1) personen utan grundad anledning har vägrat att ta emot ett arbete som erbjudits honom eller henne individuellt och bevisligen eller att delta i sådan offentlig arbetskraftsservice som under en skälig tid skulle trygga hans eller hennes försörjning eller om han eller hon genom sin försummelse har föranlett att arbete eller offentlig arbetskraftsservice inte har kunnat erbjudas, eller av att en person som uppnått myndighetsåldern men inte fyllt 25 år och som saknar yrkesutbildning har avbrutit eller vägrat delta i utbildning så att han eller hon enligt 2 kap. 13 eller 14 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa inte är berättigad till arbetslöshetsförmån,

2) en invandrare som avses i lagen om främjande av integration (1386/2010) utan grundad anledning har vägrat delta i utarbetandet av en integrationsplan eller i sysselsättningsfrämjande åtgärder som avtalats specificerat i integrationsplanen eller om han eller hon genom sin försummelse har föranlett att ingen integrationsplan har kunnat utarbetas,

3) en person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) har vägrat delta i utarbetandet av en aktiveringsplan enligt den lagen eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättning (1369/2014),

4) en person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har utan giltig orsak enligt 2 a kap. 14 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa vägrat delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbrutit eller av eget förvållande varit tvungen att avbryta arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Grunddelens belopp kan sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom., dock sammanlagt med högst 40 procent, om en person

1) efter att utkomststödet grunddel sänkts på det sätt som avses i 1 mom., fortsätter att förfara på det sätt som avses i 1 mom. 1—4 punkten, och

2) utan grundad anledning vägrar delta i bedömning av servicebehovet enligt 10 a §.

Sänkningen enligt 1 och 2 mom. kan göras endast om den inte äventyrar den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och sänkningen inte heller i övrigt kan anses oskälig. Sänkningen kan göras för högst två månader åt gången räknat från vägran eller försummelsen.

10 a §

Förfarande för sänkning av grunddelen

Innan grunddelen sänks ska klienten ges tillfälle att presentera utredning om skälen till att grunddelen inte ska sänkas eller till att sänkningen är oskälig. När Folkpensionsanstalten överväger att sänka grunddelen ska Folkpensionsanstalten vid behov anvisa klienten till välfärdsområ-

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

dets socialvård för bedömning av servicebehovet enligt 36 § i socialvårdslagen. Folkpensionsanstalten ska informera sökanden om detta i förväg.

Folkpensionsanstalten avgör huruvida grunddelen ska sänkas.

När sänkning av grunddelen övervägs i en situation som avses i 10 § 2 mom., ska Folkpensionsanstalten alltid innan grunddelen sänks på det sätt som avses i det momentet anvisa klienten till välfärdsområdets socialvård för bedömning av servicebehovet enligt 36 § i socialvårdslagen. Folkpensionsanstalten ska informera sökanden i förväg om att sökanden kan undvika att grunddelen sänks genom att delta i bedömning av servicebehovet eller annars kan grunddelen sänkas i enlighet med 10 § 2 mom. Folkpensionsanstalten ska ge sökanden en skälig tid att delta i bedömning av servicebehovet innan grunddelen sänks.

Välfärdsområdets socialvårdsmyndighet avgör på basis av en bedömning av servicebehovet enligt 36 § i socialvårdslagen vilken service klienten erbjuds och upprättar vid behov en klientplan tillsammans med klienten och andra myndigheter.

11 §

Inkomster som ska beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel enligt 6 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen och förtjänstdel som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet samt arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,

6) sådana ersättningar och inkomster som avses i 6 § 3 mom.,

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. ska 150 euro per månad av inkomsttagarens förvärvsinkomster inte beaktas.

13 §

Tiden för vilken utkomststöd fastställs och beräkning

Utkomststödet fastställs per månad. Utkomststöd kan vid behov beviljas och utbetalas för kortare eller längre tid än en månad.

För fastställande av utkomststöd görs en beräkning, i vilken sökandens och familjens utgifter enligt 7 och 7 a—7 c § samt disponibla inkomster och tillgångar beaktas.

Då de utgifter enligt 7 och 7 a—7 c § som utgör grund för utkomststödet samt inkomsterna enligt 11 § och tillgångarna enligt 12 § räknas ut, beaktas utgifterna, inkomsterna och tillgångarna för den tidsperiod för vilken utkomststödet fastställs. Inkomsterna kan dock delas upp i poster som beaktas under flera sådana tidsperioder för vilka utkomststöd fastställs, om det är skäligt med beaktande av inkomstens engångsnatur eller grunden för den eller av dess användningsändamål.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

En sådan inkomst som inte var känd när beslutet om utkomststöd fattades kan i efterhand beaktas såsom inkomst, om utkomststöd söks under de två första kalendermånaderna som följer på beslutet, och om det inte är oskäligt att beakta inkomsten. Inkomst som beaktas i efterhand ska dessutom vara tillgänglig för klienten. Då stödet beviljas ska den sökande underrättas om möjligheten att beakta inkomsten i fråga retroaktivt.

Utkomststödet eller en del därav kan av särskilda skäl beviljas retroaktivt för betalning av styrkta utgifter som berättigar till utkomststöd.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter beräkningen ska innehålla samt om detaljerna för utarbetandet av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Ansökan om utkomststöd

Ansökan om utkomststöd görs hos Folkpensionsanstalten, som avgör sökandens rätt till grundläggande utkomststöd. Bestämmelser om överföring av ansökan till välfärdsområdet för behandling finns i 14 c §.

Ansökan om kompletterande eller förebyggande utkomststöd görs hos välfärdsområdet, om sökanden har meddelats ett beslut om grundläggande utkomststöd för den tid som ansökan gäller.

14 a §

Behandlingen av utkomststödsärenden

Ett utkomststödsärende ska behandlas så att sökandens eller familjens rätt till nödvändig försörjning och omsorg inte äventyras. Beslutet om utkomststöd ska fattas utan dröjsmål, dock senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit. Ett beslut om att utkomststöd beviljas ska verkställas utan dröjsmål.

Vid beviljande av grundläggande utkomststöd ska beslutet, när ansökan avser månaden efter ansökningstidpunkten, trots det som föreskrivs i 1 mom. fattas och verkställas senast den första vardagen i den månaden, om det då har förflutit mer än sju vardagar från den tidpunkt då ansökan inkom. Om ansökan avser en senare tidsperiod än den månad som följer efter ansökningstidpunkten, ska beslutet fattas och verkställas senast den första vardagen under den tidsperiod som avses i ansökan.

Om ansökan är bristfällig, ska klienten senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit ges eller sändas en specificerad uppmaning att komplettera ansökan inom utsatt tid. Beslutet om utkomststöd ska fattas utan dröjsmål, dock senast den sjunde vardagen efter det att den kompletterade ansökan har inkommit. Om klienten inte inom utsatt tid har kompletterat sin ansökan eller uppgett en godtagbar orsak till att kompletteringen försenats, fattas beslutet utan dröjsmål på basis av de tillgängliga uppgifterna, dock senast den sjunde vardagen efter det att tidsfristen gått ut. Med klientens samtycke kan beslutet fattas på basis av de tillgängliga uppgifterna innan den utsatta tiden har gått ut.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

14 c §

Överföring av ett ärende som gäller utkomststöd från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet

Folkpensionsanstalten ska på begäran av sökanden utan dröjsmål sända ansökan till det välfärdsområde som är behörigt i ärendet efter att utifrån ansökan ha fattat ett beslut om grundläggande utkomststöd, om sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana som avses i 7, 7 a eller 7 b §.

Folkpensionsanstalten ska vid behov i samarbete med välfärdsområdet i fråga bedöma om klientens behov av kompletterande eller förebyggande stöd är brådskande. Om behovet av stöd bedöms vara brådskande, ska Folkpensionsanstalten behandla ansökan som brådskande också i fråga om det grundläggande utkomststödet.

14 d §

Hur skötseln av utkomststödsärenden ska ordnas och klientens rätt till personlig service

Skötseln av utkomststödsärenden ska med tanke på webbtillgänglighet och fysisk tillgänglighet ordnas så att olika klientgruppers behov beaktas.

I fråga om grundläggande utkomststöd ska klienten ges tillfälle till ett personligt samtal med en tjänsteman vid Folkpensionsanstalten senast den sjunde vardagen efter det att klienten har begärt detta av Folkpensionsanstalten. I fråga om kompletterande eller förebyggande utkomststöd ska klienten inom motsvarande tid ges tillfälle till ett personligt samtal med en yrkesutbildad person inom socialvården vid välfärdsområdet. Information om rätten till personligt samtal ska ges i tydlig form i samband med anvisningarna för ansökan, och klienten ska vid behov ges handledning i hur rätten utövas.

Folkpensionsanstalten och välfärdsområdet kan också ha en gemensam träff med klienten. Klienten har också rätt att begära möjlighet till ett gemensamt möte. Ett gemensamt möte ska ordnas i enlighet med 2 mom., om begäran inte är uppenbart ogrundad. På ett gemensamt möte tillämpas 14 e §.

14 e §

Samarbete mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdet i utkomststödsärenden

Folkpensionsanstalten och välfärdsområdet ska samarbeta i klientens ärende för att uppnå målen i denna lag inom sina respektive verksamhetsområden. Vad som i 41 § i socialvårdslagen föreskrivs om sektorsövergripande samarbete för socialvårdsklienter och i 35 § i den lagen om kontakt med socialvården för bedömning av klientens behov av stöd, tillämpas också på Folkpensionsanstalten.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

15 §

Socialvårdens utlåtande

Socialvården vid välfärdsområdet kan ge Folkpensionsanstalten utlåtanden om sina klienter för behandlingen av ärenden som gäller grundläggande utkomststöd. Socialvården ska höra klienten innan utlåtande ges samt informera honom eller henne om de uppgifter som ingår i utlåtandet och ändamålet med utlåtandet.

Utlåtandet kan gälla

- 1) klientens omständigheter och situation som har betydelse när Folkpensionsanstalten bedömer storleken på det behövliga beloppet av övriga grundutgifter,
- 2) faktorer som inverkar på sänkningen av klientens grunddel, eller
- 3) behovet att behandla beslutet som brådskande.

I utlåtandet får det inte tas in sådana uppgifter som inte behövs för att avgöra ett ärende som gäller grundläggande utkomststöd. Utlåtandet är inte bindande för Folkpensionsanstalten, men Folkpensionsanstalten ska beakta utredningen i utlåtandet när den fattar beslut om grundläggande utkomststöd.

16 §

Utbetalning av utkomststöd

Utkomststöd kan helt eller delvis betalas ut genom att sökanden ges en förbindelse om betalning, för sökandens räkning, för den produkt eller tjänst som anges i förbindelsen (*betalningsförbindelse*). Genom betalningsförbindelsen kan Folkpensionsanstalten eller välfärdsområdet förbinda sig att betala utgifter som avses i 7 a—7 c och 8 § i denna lag, och med klientens samtycke i brådskande fall också utgifter som avses i 7 § 1 mom.

En betalningsförbindelse kan också beviljas för säkerheter som den som ansöker om utkomststöd gett för utgifter som avses i 7 a § i denna lag. En betalningsförbindelse för en säkerhet ges som villkorlig. Endast av särskilt vägande skäl kan en säkerhet beviljas i form av pengar.

17 §

Sökandens skyldighet att lämna uppgifter och anmälningsskyldighet

Den som ansöker om utkomststöd, de som är medlemmar av sökandens familj och den som är skyldig att försörja sökanden samt vid behov deras vårdnadshavare och intressebevakare ska för beviljande av grundläggande utkomststöd lämna Folkpensionsanstalten och för beviljande av kompletterande och förebyggande utkomststöd lämna välfärdsområdet alla tillgängliga nödvändiga uppgifter som inverkar på utkomststödet. Bestämmelser om lämnandet av uppgifter finns dessutom i 11—13 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

Mottagaren av utkomststöd ska omedelbart underrätta Folkpensionsanstalten och välfärdsområdet om förändringar som sker i de uppgifter som avses i 1 mom.

En i 1 mom. avsedd person ska vid behov ges tillfälle att förete en utredning om att det är fråga om ett separat hushåll.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

3 a kap.

Utlämnande av uppgifter mellan myndigheter

18 a §

Folkpensionsanstaltens rätt till information och skyldighet att lämna ut uppgifter

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av välfärdsområdets socialvårdsmyndighet på begäran avgiftsfritt få uppgifter och utredningar som finns hos socialvårdsmyndigheten och som är nödvändiga för behandlingen och avgörandet av ett utkomststödsärende som handläggs vid Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att av en socialvårdsmyndighet och av skattemyndigheterna få sekretessbelagda personuppgifter som finns i deras personregister oberoende av klientens samtycke, om det är nödvändigt för behandlingen av ett utkomststödsärende som avses i denna lag. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet.

Vad som i 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om välfärdsområdets rätt till information gäller också Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för skötseln av dess utkomststödsuppgifter enligt denna lag.

Vad som i 18 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter oberoende av klientens samtycke gäller också de nödvändiga uppgifter som Folkpensionsanstalten får i samband med skötseln av sina utkomststödsuppgifter.

18 b §

Uppgifter som välfärdsområdet lämnar ut till Folkpensionsanstalten på eget initiativ

I de situationer som avses i 10 § 1 mom. 2—4 punkten och 2 mom. samt 10 a § 1 och 3 mom. ska välfärdsområdet trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för prövningen av om utkomststödet grunddel ska sänkas. Välfärdsområdet ska överväga hur behövligt det är att lämna ut uppgifter med beaktande av stödtagarens situation som helhet och med beaktande av att sänkningen inte får äventyra den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt får anses oskälig.

Dessutom kan välfärdsområdet lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som ingår i det utlämnande av socialvården som avses i 15 §.

Välfärdsområdet kan lämna Folkpensionsanstalten uppgifter om beslut om kompletterande eller förebyggande utkomststöd för klienten, om det bedömer att detta är av betydelse för avgörandet av klientens följande ärende som gäller grundläggande utkomststöd.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

18 f §

Antecknande av klientuppgifter som gäller grundläggande utkomststöd

En anställd vid Folkpensionsanstalten som handlägger ett ärende som gäller grundläggande utkomststöd ska i kundinformationssystemet för uppgifter om utkomststöd anteckna nödvändiga och tillräckliga uppgifter för att avgöra klientens ärende som gäller grundläggande utkomststöd.

Bestämmelser om anteckning av klientuppgifter vid sektorsövergripande samarbete mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdet finns i 8 § 1 mom. i lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015).

18 g §

Välfärdsområdets rätt till information

Bestämmelser om välfärdsområdets socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten på begäran få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av socialvårdsmyndighetens uppgifter enligt denna lag finns i 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

18 h §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till välfärdsområdet

Folkpensionsanstalten ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna välfärdsområdet uppgifter om ett beslut enligt 10 § 1 och 2 mom. om sänkt grundläggande utkomststöd och i de situationer som avses i 14, 14 c och 14 e § uppgifter om handläggningen av ansökan om utkomststöd.

20 §

Grunderna för återkrav

När Folkpensionsanstalten eller välfärdsområdet fattar beslut om att bevilja utkomststöd kan de samtidigt bestämma att utkomststödet eller någon del av det ska återkrävas av

1) stödmottagaren, om han eller hon har inkomster eller tillgångar eller har rätt till en förmån som tryggar hans eller hennes uppehälle, men inkomsterna, tillgångarna eller förmånen inte står till hans eller hennes förfogande eller av annat skäl inte kan användas av honom eller henne då stöd beviljas,

2) stödmottagaren, om han eller hon uppsåtligen har försummat skyldigheten att dra försorg om sitt uppehälle,

3) stödmottagaren, om stödet har beviljats till följd av deltagande i strejk, dock endast i fråga om stöd som betalats till den som själv deltagit i strejken, samt

4) den gentemot stödmottagaren försörjningspliktige, om han eller hon uppsåtligen har försummat sin försörjningsplikt.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

Har beviljandet av stöd grundat sig på vilseledande uppgifter som lämnats uppsåtligen eller på uppsåtlig försummelse av anmälningsskyldigheten enligt 17 §, kan Folkpensionsanstalten eller välfärdsområdet, till den del beviljandet av stöd av denna orsak har grundat sig på felaktiga uppgifter, återkräva stödet av den som lämnat uppgifterna eller försummat anmälningsskyldigheten.

23 §

Uttagande och kvittning ur emotsedd förmån

Har utkomststöd helt eller delvis beviljats som ett förskott på emotsedda pensioner, underhållsbidrag, understöd eller andra fortlöpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar, kan välfärdsområdet, trots bestämmelser i annan lag, ta ut och lyfta inkomster, ersättningar eller fordringar som hänför sig till den tid för vilken stöd har betalats i förskott och kvitta stödet mot dem. Välfärdsområdet ska omedelbart betala stödmottagaren de medel som återstår efter att utkomststödet har kvittats.

Har välfärdsområdet minst två veckor före betalningsdagen meddelat den som betalar inkomster, ersättningar eller fordringar enligt 1 mom. att betalning inte får göras till stödmottagaren själv, har betalningen laglig verkan endast om den görs till välfärdsområdet.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas också på Folkpensionsanstalten när den beviljar och betalar grundläggande utkomststöd. Om både Folkpensionsanstalten och välfärdsområdet kräver betalning ur samma inkomst eller fordran, ska inkomsterna eller fordringarna först betalas till Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten ska betala välfärdsområdet de medel som återstår efter att det grundläggande utkomststödet har kvittats.

24 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i ett i denna lag avsett beslut som fattats av välfärdsområdet finns i 6 kap. i socialvårdslagen (1301/2014).

Omprövning av ett i denna lag avsett beslut av Folkpensionsanstalten får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

27 §

Personkrets som omfattas av tillämpningsområdet

Utkomststöd beviljas en sökande eller familj som vistas stadigvarande i Finland. Vistelsens faktiska karaktär ska utredas individuellt för varje sökande.

Var och en som vistas i landet har dock rätt att i brådskande situationer få stöd för att trygga nödvändig hjälp så att personens rätt till oundgänglig försörjning och omsorg inte äventyras.

Kompletterande och förebyggande utkomststöd beviljas på ansökan av det välfärdsområde inom vilket sökanden eller familjen stadigvarande vistas. Om sökanden eller familjen vistas mer än tillfälligt i flera än ett välfärdsområde, beviljas kompletterande utkomststöd av det välfärds-

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

område inom vilket sökandens eller familjens vistelse har föranlett utgifterna. Om behovet av kompletterande eller förebyggande utkomststöd är brådskande, beviljas detta stöd av det välfärdsområde där sökanden eller familjen vistas då ansökan görs.

27 a §

Finansiering

På verksamhet som välfärdsområdet ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021).

27 b §

Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott

För att trygga Folkpensionsanstaltens betalningsberedskap betalar staten månatligen till Folkpensionsanstalten förskott för det grundläggande utkomststödet till den i 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) avsedda allmänna fonden för social trygghet.

Det förskott som behövs för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet betalas så att minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp betalas till Folkpensionsanstalten i samband med förskottet för januari, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet eller i de ärenden som avses i 5 mom. genom beslut av arbets- och näringsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan.

Det sammanlagda beloppet av det innevarande årets förskott ska omedelbart justeras, om förskottsgrunderna förändrats väsentligt.

Det månatliga förskottet ska betalas den näst sista vardagen i föregående månad.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet och om betalning av förskott ska också tillämpas när statlig ersättning betalas till Folkpensionsanstalten med stöd av 44 och 46 § samt 51 § 1 mom. i lagen om främjande av integration. Det förskott för januari som avses i detta moment ska dock betalas den första vardagen i januari.

27 c §

Uppföljning av att tidsfristerna iakttas

Institutet för hälsa och välfärd ska av välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten två gånger per kalenderår begära de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen av att de tidsfrister som föreskrivs i 14 a, 14 b och 14 d § iakttas. Av välfärdsområdena ska också begäras de uppgifter som är nödvändiga för övervakningen av att tidsfristerna iakttas. Uppgifterna får inte innehålla enskilda personers identifieringsuppgifter.

Välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten ska avgiftsfritt lämna de uppgifter som avses i 1 mom. till Institutet för hälsa och välfärd.

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

Institutet för hälsa och välfärd ska lämna de i 1 mom. avsedda uppgifter som gäller välfärdsområden vidare till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för dess riksomfattande styrnings- och tillsynsuppgift.

27 d §

Utlämnande av uppgifter som är nödvändiga för framställande av statistik från Folkpensionsanstalten till Institutet för hälsa och välfärd

Folkpensionsanstalten är skyldig att på begäran av Institutet för hälsa och välfärd ge institutet sådana uppgifter om sin verksamhet i fråga om utkomststöd enligt denna lag som är nödvändiga för framställande av statistik och som inte innehåller enskilda personers identifieringsuppgifter.

Dessutom är Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna skyldig att på begäran av Institutet för hälsa och välfärd årligen ge institutet sådana uppgifter om personer och familjer som har fått utkomststöd från Folkpensionsanstalten med stöd av denna lag och som är nödvändiga för framställande av statistik och som gäller familjens storlek och struktur, stödets belopp och varaktighet samt faktorerna bakom behovet av stöd. I fråga om en person som har fått utkomststöd lämnas personbeteckningen som identifieringsuppgift, om det är nödvändigt för framställande av statistik. Med en person som har fått utkomststöd avses i denna paragraf den på vars ansökan utkomststöd beviljats samt personens make eller den som lever tillsammans med personen under äktenskapsliknande förhållanden.

Folkpensionsanstalten har rätt att lämna i 1 och 2 mom. avsedda uppgifter som är nödvändiga för framställande av statistik till Institutet för hälsa och välfärd, oberoende av klientens samtycke. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om utlämnandet av uppgifterna.

27 e §

Regional delegation för utkomststödsärenden

Välfärdsområdet ska tillsätta en regional delegation för utkomststödsärenden, vars uppgift är att lägga fram förslag och ge utlåtanden för utvecklande av handläggningen av utkomststödsärenden och om frågor som gäller genomförande av samarbete inom välfärdsområdet. I delegationen ska det ingå företrädare för Folkpensionsanstalten och välfärdsområdets socialvård. Bestämmelser om delegationens uppgifter och närmare sammansättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 f §

Kommunens finansieringsandel av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet

Kommunens finansieringsandel av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet är 50 procent. Vid utbetalningen av grundläggande utkomststöd ska Folkpensionsanstalten rikta kostnaderna till den kommun inom vilken sökanden eller familjen stadigvarande vistas.

Kommunens finansieringsandel beaktas genom en motsvarande minskning av den statsandel för basservice som ska betalas till kommunen. Bestämmelser om förfarandet för minskning av statsandelen finns i 29 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021).

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 14 § i socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 14 § 1 mom. i socialvårdslagen (1301/2014), sådant momentet lyder i lag / , en ny
3 a-punkt som följer:

14 §

Socialservice som möter stödbehoven

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska följande ordnas med
det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

3 a) service för att främja ekonomisk funktionsförmåga,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 2 och 18 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 2 § 7 och 8 punkten samt
18 § som följer:

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

7) *sysselsättningspenning* ersättning per dag som betalas till den som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

8) *reseersättning* ersättning som betalas för resekostnader som uppkommer i samband med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

18 §

Sysselsättningspenning och reseersättning

Till den som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen enligt 9 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Sysselsättningspenning betalas dock inte för de dagar för vilka personen får kostnadsersättning enligt 10 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas dessutom reseersättning enligt det billigaste färdssättet för de resekostnader som deltagandet medför.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 29 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 29 § 1 mom. som följer:

29 §

Minskning av statsandelen för kommunal basservice med det belopp av grundläggande utkomststöd som betalats till kommunen

Kommunens i 27 f § i lagen om utkomststöd avsedda finansieringsandel av utgifterna för det grundläggande utkomststödet beaktas genom en minskning av kommunens statsandel med ett be-

Riksdagens svar RSv 179/2022 rd

lopp som motsvarar kommunens andel av det grundläggande utkomststöd som betalats ut på årsnivå i kommunen enligt de uppgifter som avses i 2 mom. i denna paragraf.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 29.11.2022

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare